

ศิลปะ สร้างสุข

ศิลปสร้างสุข วัฒนธรรมสานสายใย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน

ฉบับที่ 61 เดือนสิงหาคม - เดือนตุลาคม 2565

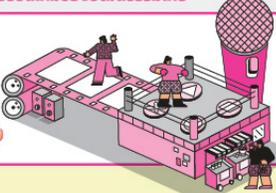
www.artculture4health.com



**คุณจักรกฤต
โยมพยอม**

THAILAND'S SOFT POWER REMAKE

เวอร์ชันใหม่ของวัฒนธรรมไทย



**คุณสิสุน
ตินตราภรณ์**

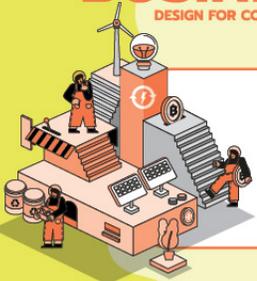


**คุณประราน
ธีระธาดา**

**คุณอรศิริ
ประวีศยากุล**

GREEN BUSINESS

DESIGN FOR COMMUNITY



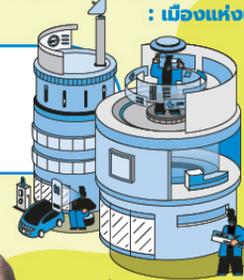
**คุณเอ็ก
ทองประเสริฐ**



**คุณกิติยา
โกวิทวงศ์**

TECHNOTOPIA

: เมืองแห่งเทคโนโลยี



CREATIVE PLAYGROUND:

พื้นที่สุขภาพนิยม



**ผศ.ดร.สุพชชา
โต้วีชนี**



**คุณชาคริต
จันทรุ่งสกุล**



**ดร.ศิริกุล
เลากัยกุล**

ดีไซน์ฮีโร่

DESIGN ACTION HERO: ดีไซน์ดีมีแต่ได้

9 Design Hero : Design Action Hero ดีไซน์ดีมีแต่ได้

10 ต้นแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (social enterprise)

14 จากหลักสูตรในมหาวิทยาลัย สู่อนาคตของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม

16 ของดีบางลำพู เสน่ห์ที่ซ่อนอยู่ในเมืองประวัติศาสตร์ร้อยปี

18 ศิลปสร้างสุข วัฒนธรรมสานสายใยภูมิปัญญาไทยยั่งยืน

21 ฝันถึงโรงนา

เปิดบ้าน... ศิลปะสร้างสุข

สวัสดิ์ศิริภคคี เครือข่ายการทำงานและผู้ติดตามกิจกรรมต่างๆ ของแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. ทุกท่านครับ หลังจากโครงการ Design Hero ได้เปิดรับสมัครผู้ที่สนใจร่วมโครงการ Design Action Hero : ดีไซน์ดีมีแต่ได้ ใน 4 หัวข้อ อย่าง 1.Creative Playground : พื้นที่สุขภาพนิยม , 2.Thailand's Soft Power Remake : เวอร์ชันใหม่ของวัฒนธรรมไทย , 3.Technotopia : เมืองแห่งเทคโนโลยี และ 4.Green SME- Design for community : ธุรกิจรักโลก ไปแล้วนั้นตอนนี้เราได้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการแล้วทั้งสิ้น 19 ทีม ซึ่งทั้ง 19 ทีมนี้ได้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนางานและเสนอแนวทางในการทำงานกับวิทยากรและพี่เลี้ยงประจำแต่ละหัวข้อไปแล้ว และตอนนี้ได้มีการคัดเลือก 10 ทีม เพื่อเข้ามาผลิตชิ้นงานจริงร่วมกับโครงการแล้ว ซึ่งเป็นทีมไหนบ้างติดตามได้ที่เว็บไซต์ <https://www.artculture4health.com> , <https://www.artculture4health.com/pings> , แฟนเพจ <https://www.facebook.com/pingsproject> , <https://www.facebook.com/artculture4h> และ <https://www.facebook.com/PunSilpPunSook>

นอกจากโครงการ Design Hero แล้วยังมีความก้าวหน้าจากโครงการพัฒนาต้นแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (Social Enterprise) 4 ภูมิภาค ซึ่งฉบับนี้ได้นำกิจกรรมจากภาคใต้ ในโครงการกิจกรรมเชื่อมโยงคุณค่าท้องถิ่น สู่อนาคตของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (Social Enterprise) โดยบริษัทสงขลาเฮอริเทจ จำกัด , โครงการต้นแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม “ตลาดใต้โหนด” ตำบลคอนทราย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง และ วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม สืบสานล้านนาสร้างสรรค จ.เชียงใหม่ มาฝาก โดยเรื่องราวที่นำมาบอกกล่าวนี้เป็นกิจกรรมไฮไลท์ของแต่ละพื้นที่ที่น่าสนใจมากๆ จะเป็นอย่างไรนั้นติดตามได้จากฉบับครับ ไม่เพียงแค่นี้ 3 จังหวัดนี้เท่านั้นที่ย่อยจัดกิจกรรมไฮไลท์ของปียังมีกิจกรรมจากพื้นที่ต่างๆ ที่ทยอยนำเรื่องราวดีๆ ออกมาให้เราติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถดูกิจกรรมเหล่านั้นได้ที่แฟนเพจ www.facebook.com/artculture4h

และสำหรับโครงการสื่อเป็นโรงเรียนของสังคมแห่งการเรียนรู้ก็ยังคงมีเรื่องสั้นฝีมือของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการมาฝากกันเช่นเคย สำหรับฉบับนี้เป็นเรื่องสั้นเรื่อง ผันถึงโรงนา ผลงานการเขียนของ มณฑนา ธราพรสกุลวงค์ งานเขียนในประเด็น “สุขภาพในชุมชน” ผลงานสร้างสรรค์ที่จะสะท้อนให้คุณเห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมของท้องถิ่น แต่เรื่องราวนี้จะเป็นอย่างไรติดตามได้ในคอลัมน์เก็บสุขมาเล่าได้เลยครับ

เมื่อตีพิมพ์เรื่องราวต่างๆ ที่นำมาฝากกันแล้ว สำหรับใครที่ชอบชอชหวานชอบชอชทานเล่นเรามี ของดีบางลำพู เสน่ห์ที่ซ่อนอยู่ในเมืองประวัติศาสตร์ร้อยปีอย่าง “ขนมเกสรลำพู” มาให้ได้รู้จักด้วย ซึ่งขนมนี้มีชื่อเหมือนกับชมรมที่รวมกลุ่มของเด็กและเยาวชนในย่านบางลำพู เป็นขนมที่เกิดจากแรงบันดาลใจและความตั้งใจของ โกดี้เด็กบางลำพู โดยชมรมเกสรลำพู หน้าตาน่ากินแถมมีเรื่องราวที่น่าสนใจจะมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร? จะทำมาจากอะไรด้วยวิธีการไหน? และทำไม่ถึงใช่ชื่อนี้ คำตอบมีเฉลยอยู่ในเล่มครับ...

ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจที่เรานำมาฝากกันในฉบับนี้ขอให้ความสุขกับทุกๆ เรื่องราวที่เอามาฝากนะครับ “เพราะความคิดเล็กๆ สร้างสิ่งยิ่งใหญ่ให้สังคมได้” แล้วเจอกันใหม่ฉบับหน้าครับ...

นายदनัย หวังบุญชัย

ผู้จัดการ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.



CONTENTS

เรื่อง

หน้า

เปิดบ้านศิลปสร้างสุข

2

เรื่องเด่นประจำฉบับ

Design Hero : Design Action Hero ดีไซน์ดีมีแต่ได้
บะข้างโว่ ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

4

8

ส่งต่อความสุข

ต้นแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม
(social enterprise)

10

บอกกล่าวสำสุข

จากหลักสูตรในมหาวิทยาลัย
สู่นาคตของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม

14

สื่อศิลปสร้างสุข

ของดีบางลำพู เสน่ห์ที่ซ่อนอยู่ในเมือง
ประวัติศาสตร์ร้อยปี

16

เก็บตกมาฝาก

ศิลปสร้างสุข วัฒนธรรมसानสายใย
ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน

18

เก็บสุขมาเล่า

ผืนถึงโรงนา

21

ไขปัญหาประลองปัญญา

มาแชร่กันเถอะ

23



ใบสมัครสมาชิกจตุรสารศิลปสร้างสุข

กรุณากรอรายละเอียดให้ครบทุกข้อ

(ไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อหน่วยงานของท่าน.....

เบอร์โทรศัพท์.....เบอร์แฟกซ์.....อีเมล.....

ที่อยู่เพื่อจัดส่ง.....เลขที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

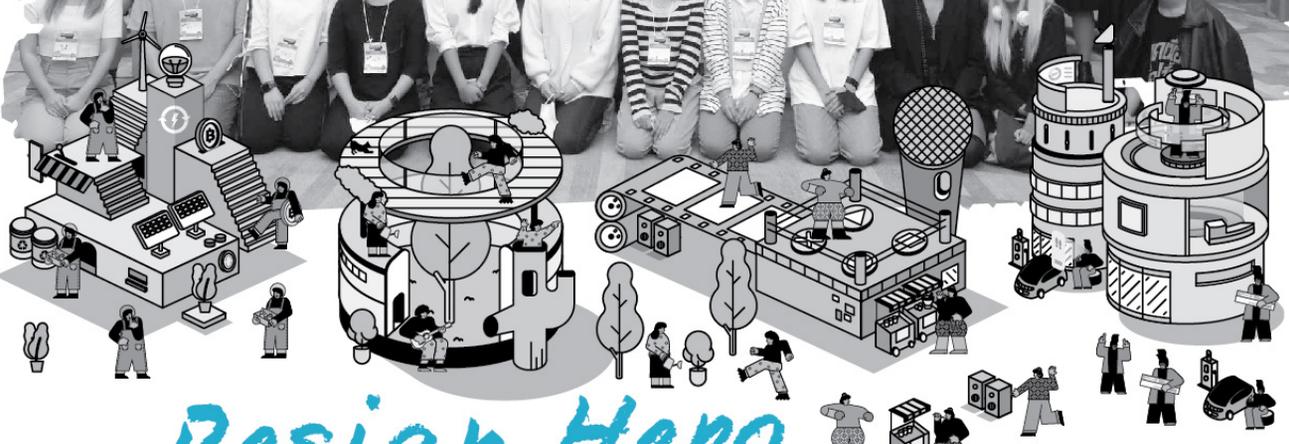
กรอกรายละเอียดแล้วกรุณาส่งกลับมาที่ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.
ที่อยู่ 128/177 ชั้น 16 อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

(สามารถถ่ายสำเนาได้)

ดีไซน์ฮีโร่

DESIGN ACTION HERO:
ดีไซน์ดีมีแต่ได้

กิจกรรมเวิร์กช็อป โครงการ Design Action Hero: ดีไซน์ฮีโร่
ณ โรงแรมทีเค พาเลส แอนด์ คอนเวนชั่น
วันที่ 10 ตุลาคม 2565



Design Hero

Design Action Hero ดีไซน์ดีมีแต่ได้

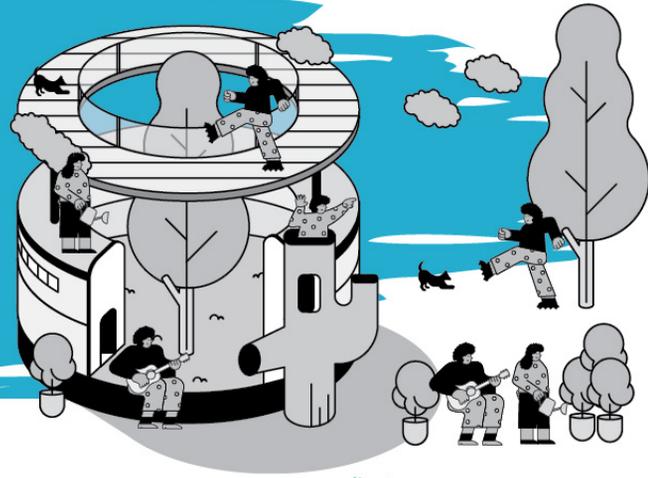
- Creative Playground : พื้นที่สุขภาพนิยม
- Thailand's Soft Power Remake : เวิร์กชันใหม่ของวัฒนธรรมไทย
- Technopia : เมืองแห่งเทคโนโลยี
- Green SME- Design for community : ธุรกิจรักษ์โลก

4 หัวข้อของการสร้างสรรค์ผลงานในโครงการดีไซน์ฮีโร่ Design Action Hero ดีไซน์ดีมีแต่ได้ ในปีนี้ ที่สนับสนุนโดยแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส. กับ art4d ซึ่งได้รับสมัครเยาวชนหรือประชาชนทั่วไปที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นไปได้ที่จะนำไปต่อยอดธุรกิจ และก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการหรือเกิดผลงานปฏิบัติการจริง ภายใต้ประเด็นสุขภาพต่างๆ



จากดีไซน์ฮีโร่ . Design Hero : The New Normal
 ลู ดีไซน์ฮีโร่ Design Action Hero ดีไซน์ดีมีแต่ได้
 อาจารย์ดณัย หวังบุญชัย ผู้จัดการแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรม
 สร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
 (สสส.) บอกว่า สสส.ได้ดำเนินการในโครงการดีไซน์ฮีโร่ต่อเนื่อง
 มาเป็นเวลากว่าสิบปี ซึ่งวัตถุประสงค์สำคัญคือ สสส. ต้องการ
 พัฒนานักสื่อสารสร้างสรรค์รุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ ความรู้และ
 ทักษะในการออกแบบการสื่อสารสุขภาพ ซึ่งตลอดเวลาที่ผ่านมา
 มาได้มีเยาวชนเข้าร่วมโครงการหลายคนเข้าสู่การออกแบบ
 สร้างสรรค์สื่อและมีผลงานเป็นที่ยอมรับ สำหรับในปี 2565 นี้
 เรามีแนวคิดที่จะผลักดันให้ผลงานสร้างสรรค์หรือนวัตกรรม
 เหล่านั้นถูกนำไปผลิตเพื่อต่อยอดหรือขยายผลในเชิงธุรกิจ
 รวมไปถึงการนำไปใช้จริงในสังคมวงกว้าง ดังนั้นเป้าหมายสำคัญ
 ของโครงการในปีนี้จะมุ่งเน้นที่การผลักดันและสร้างโอกาสให้
 ผลงานสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมดังกล่าวได้ถูกนำไปสู่
 “การประกอบการ” หรือ “ปฏิบัติการ” ได้จริง โดยนอกเหนือ
 จากการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพและการสนับสนุนด้านเงินทุน
 กิจกรรมในปีนี้จะจัดให้มีการพบปะกันระหว่างผู้สร้างนวัตกรรม
 หรือผลงานสร้างสรรค์กับองค์กรต่างๆ ในภาคธุรกิจ เพื่อเป็น
 การเปิดโอกาสในการเผยแพร่ผลงานและเปิดโอกาสให้เกิดการ
 ลงทุนจากภาคธุรกิจ นำไปสู่การต่อยอดและขยายผลในเชิงธุรกิจ
 สร้างให้เกิดการประกอบการในรูปแบบของธุรกิจใหม่ๆ ที่มีส่วน
 ช่วยบรรเทาหรือป้องกัน แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
 และเสริมสร้างค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้กับ
 สังคมในวงกว้าง และในการทำงานนี้จะสร้างชุมชนหรือประชาคม
 นักคิดให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นแหล่งของคลังสมองในการระดมความคิด
 สร้างสรรค์ใหม่ๆ ที่สามารถนำไปต่อยอดเป็นธุรกิจได้จริงและเป็น
 ธุรกิจที่มีความยั่งยืน

โดยโครงการ Design Hero ในปีนี้เราอยากเห็นเด็ก
 และเยาวชนนำเสนอไอเดียที่แก้ปัญหาให้กับชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม
 ภายใต้โจทย์ Design Action Hero : ดีไซน์ดีมีแต่ได้ ที่น้องๆ
 ได้ทำงานที่อยู่ภายใต้สถานการณ์จริง จึงมีการแบ่งหัวข้อออกเป็น
 4 หัวข้อ ดังนี้



1. Creative Playground : พื้นที่สุขภาพนิยม เป็น

สนามเด็กเล่นสำหรับความคิดสร้างสรรค์ ที่น้องๆ สามารถ
 สร้างสรรค์ผลงานบนพื้นที่ปฏิบัติการ ทั้งในทางกายภาพและ
 กลุ่มสังคมออนไลน์ก็ได้ “ภายใต้โจทย์ คิดสนุก คิดเล่นๆ แต่
 สามารถแก้ปัญหาจุด Pain Point หา solution เพื่อสังคม สิ่งแวดล้อม
 ชุมชนได้อย่างไร? ไปพัฒนาเป็น Startup เพื่อพัฒนาเป็นรายได้
 ให้กับชุมชนหรือโครงการเหล่านั้นได้เอง การหาพันธมิตรในการ
 ทำงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนสามารถทำได้ทั้งสิ้น
 เพราะสังคมที่ผู้คนให้ความสำคัญกับสุขภาพอย่างยิ่งยวด
 มีความต้องการพื้นที่สาธารณะและสาธารณูปโภคที่รองรับ
 ความหลากหลายของคนเมือง คุณภาพอากาศที่ปลอดภัย
 ต่อสุขภาพ รวมทั้งจิตสำนึกในเรื่องของการเตรียมพร้อมเข้าสู่
 สังคมคาร์บอนต่ำ และการช่วยกันลดอุณหภูมิโลกอันเนื่องมาจาก
 “ภาวะโลกรวน” (climate change)

2. Thailand's Soft Power Remake : เวอร์ชันใหม่

ของวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้ที่สนใจในเรื่อง Soft Power คือ
 การสร้างมูลค่าทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่
 แฝงวัฒนธรรม โดยเฉพาะศิลปะและความบันเทิงไม่ว่าจะเป็น
 เพลง ภาพยนตร์ ซีรีส์ แอนิเมชั่น แฟชั่น อาหาร เกม การท่องเที่ยว
 อีสปอร์ต เป็นต้น ส่วน remake คือการสร้างเวอร์ชันใหม่ของ
 ตัวเองให้ดีกว่าเดิม โดยไม่ยึดติดกับกรอบความคิดหรือความ
 สำเร็จในอดีต ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ปฏิเสธ
 สิ่งที่ทำให้เราเป็นเราในปัจจุบัน



ชาคริต
จันทร์รุ่งอรุณ

ดร.ศิริกมล
เอกอักษรกุล

อรศิริ
ประวีตติยากร

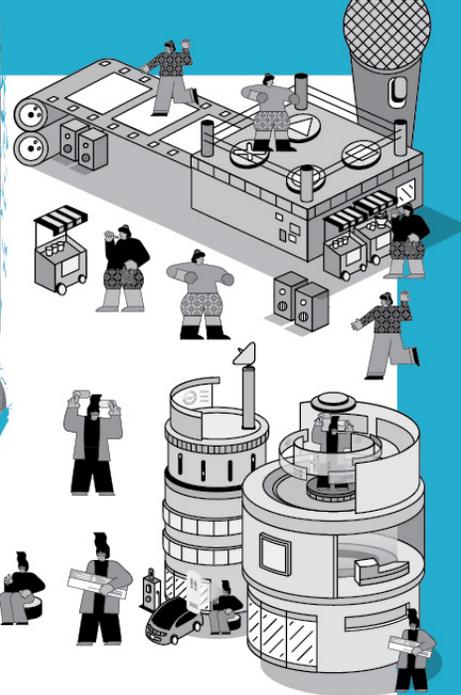
ผศ.ดร.สุพิชชา
โตวิวิธชัย

เอก
ทองประเสริฐ

ก้อยชา
โกวิทวิสิทธิ์

สรณ
ตันตราภรณ์

จักรกฤต
โฆมพยอม



3. Technotopia : เมืองแห่งเทคโนโลยี เรื่องนี้จะ เป็น solution

ในการแก้ปัญหาชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ หรือแนวโน้มใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้น ลองดูว่านวัตกรรมอะไร? ที่เป็นเรื่องง่ายๆ แต่สามารถแก้ปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีได้ ซึ่งปัจจัยหลักที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดฉากทัศน์นี้คือ การพัฒนาของระบบอัตโนมัติทั้งหลาย ตลอดจน เทคโนโลยี และไลฟ์สไตล์ยุคใหม่ ไม่ว่าจะเป็น Metaverse, NFT, AI, IoT (Internet of Things) หรือ Cryptocurrency ซึ่งก่อให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ที่มีเทคโนโลยีเป็นฐานรองรับ การใส่ความคิดสร้างสรรค์ที่สามารถประยุกต์ให้เหมาะสมกับรูปแบบไลฟ์สไตล์ในอนาคตจึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง



4. Green SME- Design for community : ธุรกิจรักษ์โลก

โดยคำว่ากรีนนี้เป็นเรื่องของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม ที่คำนึงถึงสังคมในระยะยาว น้อยๆ จะนำเสนออย่างไร? ที่จะออกมาเป็นธุรกิจที่พัฒนาสังคม ชุมชนอย่างยั่งยืน โมเดลธุรกิจรักษ์โลกสำหรับองค์กรขนาดเล็กและกลาง เกิดขึ้นจากปัญหาสิ่งแวดล้อม มลภาวะ และ ปัญหา climate change ทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่หันมาสนใจเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การประหยัดพลังงาน พลังงานสะอาด การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ refill store เป็นต้น



ซึ่ง เอ-วิซชุลดา ปันทรานวงศ์ ศิลปิน

ผู้เริ่มต้นอาชีพด้วยการสร้างประติมากรรมจากขยะ บอกว่า ในภาคส่วนที่เป็นระดับโลก ตอนนี้มีคนให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก ไม่ใช่แค่เรื่องปัญหาขยะเพียงอย่างเดียว แต่มีเรื่องมลภาวะทางเสียง ทางอากาศฝุ่น คิวต่างๆ ก็เป็นองค์ประกอบที่ทำให้สิ่งแวดล้อมมันแย่ลง ตอนที่ทุกคนให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม แต่เอออยากให้เห็นใจกระบวนการที่จะได้มาถึงเรื่องของผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย ว่ากระบวนการเหล่านั้นมีที่มาที่ไปอย่างไร เพราะทุกวันนี้เราพบว่า คนมองไปที่ปลายทางอย่างเดียวว่า อันนี้คือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนะ แต่มันเป็นจริงหรือเปล่าไม่รู้ บางคนให้ความสำคัญกับการรีไซเคิล แต่แอบมองว่าการรีไซเคิลเป็นสิ่ง



ที่ดี แต่การที่เราจะลดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้จริงๆ เราต้อง Rethink, Reduce , Reuse มันคือ R ลำดับแรกๆ มากกว่า ไม่อยากให้มองว่าผู้บริโภคต้องคัดแยกขยะเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่อยากให้มองว่าผู้ผลิตยังผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ออกมาเรื่อยๆ โดยไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ลดอย่างไร ก็ช่วยไม่ได้ ลมไม่ได้



6 ศิลป์สร้างสุข



และเมื่อต้นเดือนตุลาคมที่ผ่านมา มีเยาวชนที่สนใจส่งผลงาน เข้าร่วมโครงการมากกว่า 45 ผลงาน และจากการคัดเลือกจากคณะกรรมการมีเพียง 18 ผลงานเท่านั้นที่ผ่านเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการกับโครงการ และในการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ได้มีวิทยากรมากความสามารถมากมายเข้าร่วมให้ความรู้กับน้องๆ อาทิ ในหัวข้อ **Thailand's Soft Power Remake : เวอร์ชันใหม่ของวัฒนธรรมไทย** มีคุณธน ดันตราภรณ์ ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาภาพลักษณ์, อาจารย์พิเศษ และอดีต Managing Editor-Vogue Thailand และคุณจักรกฤต โยมพยอม (ครุทอม) ผู้ก่อตั้ง Avocado Books, นักเขียน และพิธีกร ซึ่งมีคุณอรุณี ปรวดีวิทยากร Head of Content บริษัท The 1 App, Central Group มาร่วมด้วย, ในหัวข้อ **Green Business – Design for Community : ธุรกิจรักษ์โลก** มีคุณเอกทองประเสริฐ เจ้าของแบรนด์ Ek Thongprasert มาเป็นผู้ให้ความรู้, ในหัวข้อ **Technotopia : เมืองแห่งเทคโนโลยี** ได้คุณกัลยา โกวิทวิสิทธิ์ ผู้ร่วมก่อตั้งแห่ง FabCafe กรุงเทพฯ “พื้นที่แห่งการสร้างสรรค์ด้านการออกแบบและเทคโนโลยี” มาบรรยาย ส่วนหัวข้อ **Creative Playground : พื้นที่สุขภาพนิยม** ได้ ผศ.ดร.สุพิชชา โตวิวิชญ์ อาจารย์ประจำที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมชุมชน การการออกแบบอย่างมีส่วนร่วม และการใช้การออกแบบเพื่อพัฒนาพื้นที่ชุมชน ซึ่งนอกจาก 6 ท่านนี้แล้วยังมีการเวิร์คช็อป **Design & Innovation Thinking** ซึ่งมีคุณชาคริต จันทร์รุ่งสกุล CEO / Business Innovation & Transformation บริษัท FireOneOne และทีมงานมาหนุนเสริมด้วย อีกทั้งยังมีเวิร์คช็อป **Business Model Canvas** โดย ดร.ศิริกุล เลากัยกุล CEO บริษัท แบนด์บีอิ่ง จำกัด อีกด้วย

และได้มีการคัดเลือกผู้ที่ผ่านเข้ารอบเพื่อสร้างสรรค์ผลงานจริงจำนวน 10 ทีม โดยทั้ง 10 ทีมนี้จะได้รับทุนเพื่อนำไปพัฒนาแผนธุรกิจ ทุนละไม่เกิน 50,000 บาท โดยผลการพิจารณาจากการนำเสนอในวันสุดท้ายของการอบรมเชิงปฏิบัติการจะถือเป็นที่สุด และผู้ที่ได้รับคัดเลือกได้สิทธิ์เข้าร่วมการจัดแสดงนิทรรศการ เพื่อแสดงผลงานต่อสาธารณะ ในงาน Bangkok Design Week ด้วย อีกทั้งยังมีรางวัลสูงสุด คือ รางวัลถ้วยพระราชทานฯ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมทุนเพื่อการพัฒนาและต่อยอดผลงาน อีกทั้งมีสิทธิ์เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพบปะนักลงทุนจากหน่วยงานภาคเอกชนต่างๆ ในการต่อยอดชิ้นงานต่างๆ



ติดตาม โครงการ Design Action Hero : ดีไซน์
ดีมีแต่ได้ และมาพูดคุยกันว่าวิธีใดจะจริงจะเป็นใคร
บ้าง ได้ที่ ...

www.artculture4health.com และที่
www.pings.artculture4health.com

ความคิดเล็กๆ สร้างสิ่งยิ่งใหญ่ให้สังคมได้



บะข่างโว่

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

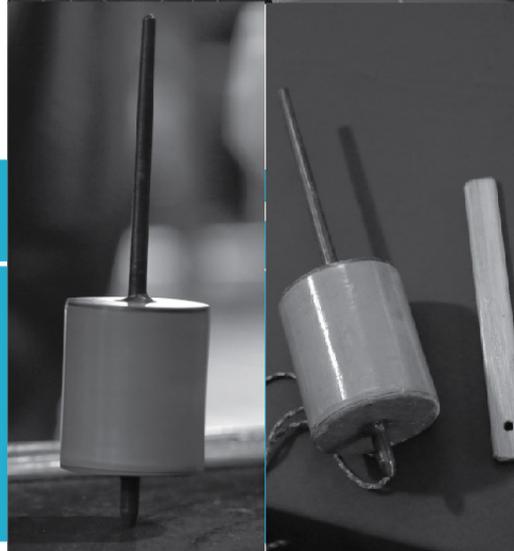


เมื่อพูดถึง “ของเล่นโบราณ” ล้วนแต่เป็นของเล่นที่ควรคู่แก่การอนุรักษ์ไว้ เพราะเป็นของเล่นที่มีเสน่ห์ในตัวเองไม่ว่าจะเป็นวิธีการเล่นหรือการทำของเล่น ของเล่นโบราณช่วยฝึกทักษะการจดจำ การเรียนรู้ พัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชน “บะข่างโว่” ก็เป็นอีกหนึ่ง ของเล่นโบราณ ที่นิยมเล่นแถบโซนภาคเหนือ

ที่ศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านสลีปิงจียกแก้วกว้าง ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีหลักสูตรฝึกอบรมของเล่นพื้นบ้านล้านนาสำหรับ นักเรียนหรือประชาชนทั่วไป ซึ่งมี **พ่อครูอานนท์ ไชย์รัตน์** เป็นผู้ดูแลและคอยให้ ข้อมูล **พ่อครูอานนท์ ไชย์รัตน์** เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา และการทำกลองพื้นบ้านล้านนา อาทิ กลองสะบัดชัย กลองตั้งโนง กลองปู่เจ้ กลองมอชิง อีกทั้งยังมีความเชี่ยวชาญในการฟ้อนดาบ และเป็นผู้สืบสานการ เล่นพื้นบ้านล้านนา “บะข่างโว่” ด้วย

“บะข่างโว่” ซึ่งสำเนียงในท้องถิ่นออกเสียงว่า “บะ-ข่าง-โหว้” เป็นลูกข่าง ชนิดหนึ่งที่ใช้ไม้ไผ่เป็นวัสดุหลักและมีช่องรับลมหรืออากาศ เพื่อให้เกิดเสียง ขณะหมุน เราเรียกว่าลูกข่างโว่ หรือบะข่างโว่เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีมา ตั้งแต่สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ถูกห้ามเล่นในช่วงระหว่างสงคราม ทำให้ ความนิยมเล่นบะข่างโว่ลดลง ปัจจุบันของเล่นพื้นบ้านชนิดนี้กำลังสูญหายไป

บะข่างโว่นี้เป็นของเล่นพื้นบ้านจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ใหญ่และผู้สูงอายุเล่นให้ได้ดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามท้องถื่นหรือพื้นที่รอบนอกเขตเมือง อย่างในหมู่บ้านของอำเภอใกล้เคียง หรือตามหมู่บ้านเก่าแก่ ก็จะพบเห็นได้ โดย ส่วนมากจะนิยมเล่นในเทศกาลสำคัญ อาทิ ประเพณีสงกรานต์ ช่วงเดือนเมษายน และเทศกาลลอยกระทง ในเดือนพฤศจิกายน (เดือนยี่) ก็นิยมนำบะข่างโว่มาเล่น กันบริเวณลานวัด ปัจจุบันก็มีให้เห็นตามงานแสดงวัฒนธรรมท้องถื่น ถนนคนเดิน หรืองานสำคัญๆ ต่างๆ ของหมู่บ้าน หรือของวัด ซึ่งวิธีการเล่นนั้นทำได้ง่ายๆ ดังนี้ 1. พันเชือกหมุนวนตามเข็มนาฬิกาที่แกนลูกข่างให้เชือกเรียงซ้อนกัน เป็นระเบียบ 2. เหลือปลายเชือกไว้ประมาณ 1 คืบ สอดปลายเชือกเข้าไปใน รูไม้ที่ใช้ร้อยลูกข่าง 3. จับลูกข่างและไม้ลักษณะเหมือน มือข้างหนึ่งดึงเชือก อีกข้างหนึ่งดันไม้ออกไป พร้อมๆ กันให้แรงและเร็ว ลูกข่างก็จะตกลงพื้นและ หมุนเสียงดัง โว้...



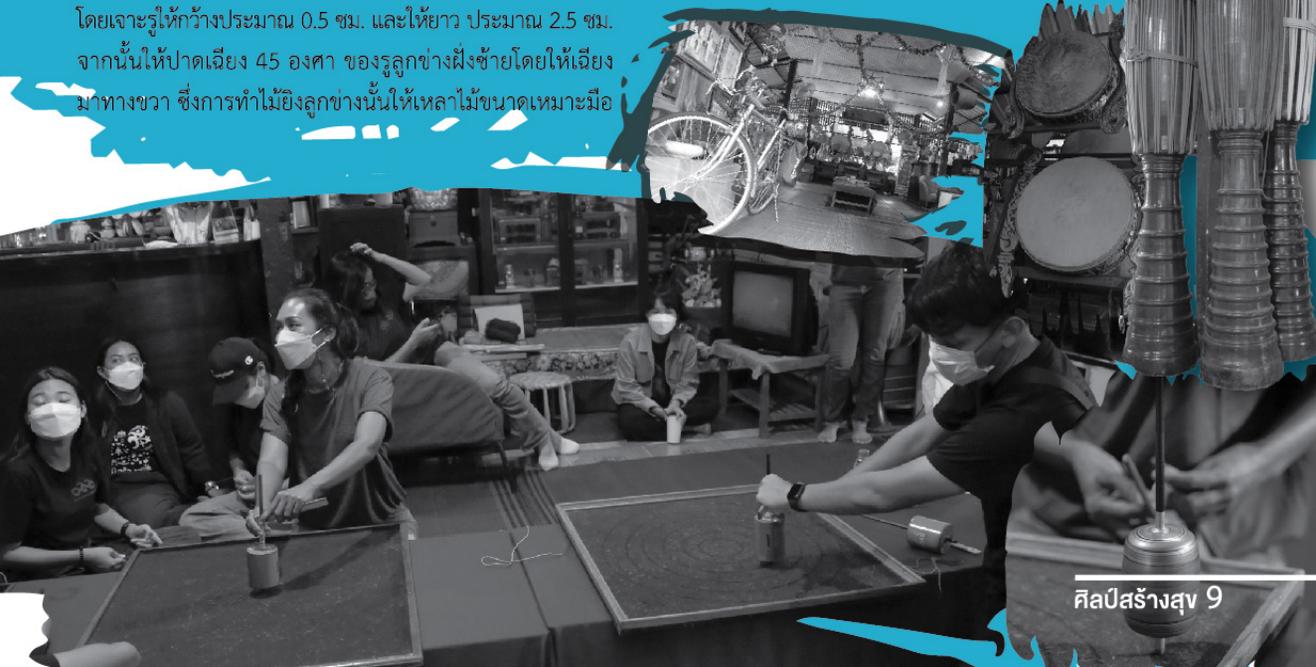


ส่วนวิธีการทำนั้นก็สามารถทำได้โดยการเตรียมอุปกรณ์คือ ไม้ไผ่, มีด, กาว/แป้งเปียก, เชือก, เศษไม้, ตะปูเหล็กแหลม ซึ่งการทำนั้นต้อง เลือกไม้ไผ่ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 4-6 ซม. ตัดเป็นท่อนความยาวประมาณ 6.5-7.5 ซม. จากนั้นตัดไม้เป็นแผ่นให้ขนาดใหญ่กว่าท่อนไม้ไผ่ โดยใช้หนาประมาณ 0.5 ซม. จากนั้นทากาวปิดทับที่ หัว-ท้าย ท่อนไม้ไผ่ให้สนิท และทิ้งไว้ให้แห้งอย่างน้อย 1 วัน และเมื่อแผ่นไม้ติดแน่นสนิทกับท่อนไม้ไผ่แล้ว ให้ใช้มีดปาดแผ่นไม้ออกให้เป็นวงกลม เสมอท่อนไม้ไผ่

เจาะรูตรงกลางให้ทะลุตรงกันทั้ง 2 ด้าน จากนั้นเหลาไม้ทำเสา ลูกข่างความยาวประมาณ 20 ซม. โดยเหลาไม้เสา ลูกข่างให้ช่วงบนขนาดเท่ารูลูกข่าง ส่วนล่างให้ใหญ่กว่ารูลูกข่าง ตามด้วยการประกอบใส่เสา ลูกข่าง โดยให้ใส่ด้านเล็กของเสา ลูกข่าง จากล่างขึ้นไปด้านบน เจาะรูที่ตัวลูกข่าง เพื่อทำให้เกิดเสียง โดยเจาะรูให้กว้างประมาณ 0.5 ซม. และให้ยาว ประมาณ 2.5 ซม. จากนั้นให้ปาดเฉียง 45 องศา ของรูลูกข่างฝั่งซ้ายโดยให้เฉียงมาทางขวา ซึ่งการทำไม่ยิงลูกข่างนั้นให้เหลาไม้ขนาดเหมาะสมมือ

ความยาวประมาณ 15 ซม. แล้วเจาะรู ด้านบน สำหรับใส่เชือก ส่วนเชือกนั้นตัดให้ยาวประมาณ 50 ซม. เพียงแค่นี้ก็ได้ “บะข่างไว” ที่พร้อมเล่นแล้ว...

หากใครที่ทำไม่เป็นแต่อยากลองเล่น “บะข่างไว” สามารถเดินทางไปที่ศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง สลึงจ้อยแก้วกว้าง ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลท่าข้าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ได้ หรือติดต่อไปที่วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม สืบสานล้านนาสร้างสรรค์ หรือ โฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญา ล้านนาได้ นอกจากจะได้เรียนรู้เรื่อง บะข่างไวแล้ว ยังมีกิจกรรมการเรียนรู้อีกมากมาย ที่วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม สืบสานล้านนาสร้างสรรค์ ได้ออกแบบไว้ นี้ถือได้ว่าเป็นการเปิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ภูมิปัญญาล้านนาได้อย่างที่เดียว รับรองว่าจะคุ้มค่าที่ได้มาเยือนอย่างแน่นอน...



ต้นแบบ วิสาหกิจชุมชน Social Enterprise เพื่อสังคม

การพัฒนาต้นแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (social enterprise) 4 ภูมิภาค เป็นโครงการเพื่อสร้างความมั่นคงและประโยชน์ระยะยาวให้กับชุมชน โดยอาศัยกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อสร้างภาพรวมที่ทำให้คนภายนอกสนใจวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาชุมชน แต่ก่อนจะเป็นวิสาหกิจชุมชนที่ทำให้กลุ่มผู้บริโภคหรือลูกค้าสนใจนั้นจะต้องผ่านกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของแบรนด์ที่โดดเด่นและไม่เหมือนใครก่อน และหากต้องการเป็นวิสาหกิจชุมชนแบบที่ยั่งยืนได้ต้องผ่านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ด้วยเทคนิค(Technic) ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นหนึ่งในส่วนประกอบของการสร้างอัตลักษณ์ของแบรนด์ อย่างการส่งเสริมอัตลักษณ์แบรนด์ หรือ Extended Identity ให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้นได้นั้นสามารถทำได้ด้วยการใช้ โลโก้ (logo) สโลแกน(slogan) บรรจุภัณฑ์ (packaging) สี(color) ภาพประกอบ(Picture) ตัวอักษร(font) และกราฟิก(Graphic) โดยแต่ละส่วนก็มีเทคนิคที่หลากหลายและสามารถนำมาปรับใช้ได้จริงในกระบวนการสร้างแบรนด์ที่น่าจดจำ

นอกจากนี้การสร้างอัตลักษณ์ของสถานที่ เป็นการประกอบสร้าง “ภาพแทน” หรือ “ภาพประกอบ” ก็เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่สำคัญเช่นกัน โดยต้องสร้างภาพลักษณ์ที่โดดเด่นทั้งที่มีอยู่แล้วและที่ถูกประกอบสร้างขึ้นใหม่ ซึ่งอัตลักษณ์นี้ต้องถูกยอมรับระดับโลกาภิวัตน์ หรือระดับโลก ไม่ใช่ยอมรับกันเองในระดับท้องถิ่นหรือประเทศ ซึ่งตัวช่วยในการสร้างอัตลักษณ์ของสถานที่นั้นทำได้หลากหลาย อาทิ การใช้เรื่องราว (Narratives), สื่อเชิงภาพ (Visual), สื่อมวลชน (Media), ระบบสารสนเทศออนไลน์ (ICT) เพื่อฉายภาพลักษณ์แบรนด์สถานที่สู่สังคม, เรื่องเล่าท้องถิ่น (Local Narratives), ประเพณีและพิธีกรรมท้องถิ่น (Tradition/rituals), ตำนานท้องถิ่น (Myths), เหตุการณ์ท้องถิ่น (Events), ผู้นำท้องถิ่น (Heroes), วัฒนธรรมท้องถิ่น (Local Culture), การทำอาหาร(Gastronomy), ศิลปะ(Art), วรรณกรรม(Literature), วัฒนธรรมมวลชน(Popular Culture),





เครื่องหมายท้องถิ่น(Emblems), ศาสนา(Religions), ภาษา (Languages) ของท้องถิ่น มาเป็นตัวช่วยในการสร้างแบรนด์สถานที่ให้เกิดการจดจำ

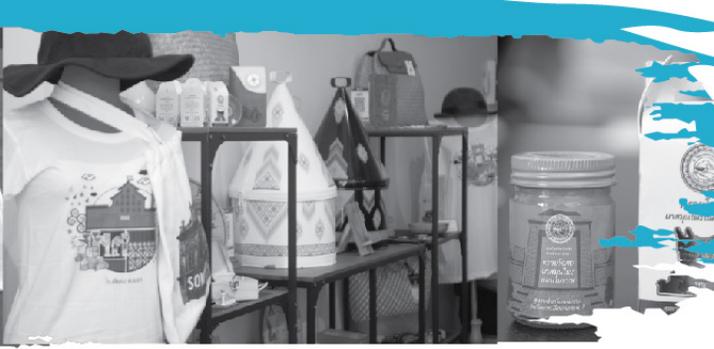
ดังนั้นการสร้างแบรนด์สถานที่ที่ใช้ความพร้อมต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นตัวช่วยในการขับเคลื่อนจะเป็นการสร้างการท่องเที่ยว การค้า การพอกพูนทางปัญญาของชุมชน การจ้างงาน การย้ายถิ่นฐานแรงงาน และความมั่งคั่งของการลงทุน เพื่อให้เกิดเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมต่อไปได้

****ข้อมูลประกอบจาก : หนังสือประชาชนบางลำพูของ อาจารย์อุทิศ อติมานะ**

ซึ่งจากการสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายการทำงานของแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส. ให้ทำงานวิสาหกิจชุมชนใน 4 ภูมิภาค มาถึงตอนนี้ก็เข้าสู่ปีที่ 3 แล้ว อย่างพื้นที่ภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา, ภาคกลางที่กรุงเทพมหานคร, ภาคอีสานที่จังหวัดขอนแก่น ส่วนภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งทั้ง 4 พื้นที่นี้ล่าสุดได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อประมวลผลการทำงานไปที่ผ่านมาไปแล้ว อาทิ ที่**ภาคใต้**กับ**โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมต้นแบบ “สงขลาเฮอริเทจ”** จ.สงขลา ผ่านกิจกรรม Connect the local,

Connect to SE การเชื่อมโยงคุณค่าท้องถิ่น สู่อนาคตของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (Social Enterprise) ที่บริษัทสงขลาเฮอริเทจ และชุมชนเมืองเก่าสงขลา จ.สงขลา มีการ Walk tour เส้นทางเมืองเก่าศาลเจ้า โดยมีแนวความคิดจากวิถีของชาวประมงในเมืองเก่าสงขลา ด้วยการตามรอยรอนแรมโล่สำเภาจากเมืองให้เล็งมณฑลผู้เจียน มาขึ้นเรือที่ท่าหน้าวัดศีลวิสุทธิพิทักษ์ ก้าวแรกแห่งสงขลาบ่ออย่าง ชวนกันเดินตามรอยไปถนนหนองจิก ข้ามจุดตัดถนนหนองจิกกับถนนนครนอกซึ่งเป็นถนนเลียบก้าแพงเมืองทางทิศตะวันตก ผ่านช่องทางประตูศักดิ์สิทธิ์พิทักษ์ ข้ามจุดตัดถนนหนองจิกกับถนนนครใน ที่เคยถูกเรียกว่าถนนตลาดเนื่องจากเป็นย่านการค้าสำคัญของเมืองและยังคงเดินอยู่บนถนนหนองจิกกราบไหว้ฝากเนื้อฝากตัวกับปูนถ้ำกั ที่ศาลเจ้าปูนถ้ำกั หลังจากนั้นเดินผ่านชุมชนหนองจิก ก้าวห้อง ตรงไปสุดถนนหนองจิก-ถนนนางงาม ร่วมคารวะเจ้าพ่อกวนอูถือตำรา พระโพธิสัตว์เกี้ยวหล้า เจ้าแม่จู้แซเหนียวเหนียว ที่ศาลเจ้าพ่อกวนอู ลัดเลาะผ่านสมาคมจีนฮกเกี้ยนเมืองสงขลา เลียบโรงอุปรากรจีน (จิว) สักการะเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา พระหลักเมือง หลักเมืองไม้ชัยฤกษ์พระราชทานจากรัชกาลที่ 3 และหลักเมืองซีเมนต์ที่สร้างขึ้นเคียงข้างในรัชกาลที่ 6 พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง พระครูหมอ เจ้าแม่กวนอิม ไฉชิงเอี้ย ไห้ส่วยเอี้ย เจ้าแม่ทับทิม ป้ายพระนามารัชกาลที่ 5 พระยิวีเชียรศรี (เถียนเส้ง) เจ้าพ่อเสือ ณ ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา เดินย้อนถนนนางงาม เลี้ยวเข้าถนนยะลา ชมสถาปัตยกรรมศาลเจ้าไปอันเตียน (โก้ยเซ่งอ้อง) ที่ยังคงคุณค่าด้วยรูปแบบศิลปะสถาปัตยกรรมเดิม





ปิดท้ายด้วยหลักการ “รู้จักสงขลาในหนึ่งฝ่ามือ” เพื่อทำความเข้าใจเมืองสงขลาอย่างง่าย ๆ จาก ผศ.วสิน ทับวงษ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เพื่อการสื่อสารสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดดผู้นำชมเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน และบรรยายเรื่องราวของชุมชน อีกทั้งยังมีคุณหลี่ จักรกฤษณ์ ผู้นำชุมชนเก่าห้องหนองจิกนำไหวศาลหลักเมืองสงขลา พร้อมทั้งแนะนำลำดับการไหว้ตามพิธีกรรมดั้งเดิม ทั้งยังมีการให้ภาคีเครือข่ายที่ร่วมกิจกรรมทำ Workshop ร้อยลูกปัดหินนำโชค เพื่อเรียนรู้ถึงการประยุกต์ การสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าผลิตภัณฑ์ของชุมชนเมืองเก่าสงขลาด้วยการหยิบสัญลักษณ์ของศาลหลักเมืองเป็นเครื่องรางนำโชค ผสานกับความเชื่อ ความศรัทธาด้วยการบรรจุขี้จุ๋ปที่สักการะภายในศาลหลักเมืองในศาลหลักเมืองจำลองเกิดขึ้น ซึ่งดวงใจ นันทวงศ์ ผู้จัดการบริษัทสงขลาเฮริเทจ วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม SKA Heritage บอกว่า ปีที่ 1 ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมของวิสาหกิจเพื่อสังคมของบริษัทสงขลาเฮริเทจ คือการได้มีการจัดตั้งองค์กรอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้ชื่อ สงขลาเฮริเทจ จำกัด จากการดำเนินงานตลอดเวลาระยะเวลาหนึ่งปีนั้น หลังจากจัดตั้งแล้วทุกคนก็มีหน้าที่มีตำแหน่งที่ชัดเจน ปีที่ 2 มีความชัดเจนของการประกอบการเพิ่มขึ้น ค้นพบบริบทเมือง ความถนัดเรื่องการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ อย่างการออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อชุมชน อีกทั้งยังมีกิจกรรมเพื่อสังคม และการหารายได้ผ่านกิจกรรมประเภทเวิร์คชอปที่สามารถสื่อคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ได้ แล้วมีการต่อยอดเป็นกิจกรรมอื่นๆ พอเข้าสู่ปีที่ 3 มีการสร้างเครือข่ายเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเครือข่ายผู้ประกอบการในพื้นที่, เครือข่ายนักออกแบบในพื้นที่ และนำไปสู่การเพิ่มช่องทางการสื่อสารออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างการเปิดตัว LINE Official Account ขึ้นชื่อว่า “สงขลาเฮริเทจ” ซึ่งคิดว่าจะทำให้วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมของที่นี่เป็นที่รู้จักได้กว้างขึ้นแน่ๆ





นอกจากวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม SKA Heritage ที่ดำเนินงานมา 3 ปีแล้ว ยังมีภาคีเครือข่ายน้องใหม่ที่ดำเนินโครงการวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (social enterprise) เกิดขึ้นมาใหม่เป็นปีแรกที่ภาคใต้ด้วยเช่นกันอย่าง โครงการต้นแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม “ตลาดใต้ไหนด” ตำบลคอนทราย อำเภอกวนซุน จังหวัดพัทลุง โครงการที่แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมองค์ความรู้ ความเป็นมาของท้องถิ่นตนเอง การสนับสนุน ตลอดจนมอบพื้นที่แก่เด็กและเยาวชนในชุมชนได้เรียนรู้ เข้าใจ ตระหนักถึงรากเหง้าของบรรพชน ความเป็นมาของชุมชนเพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชนผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยทุนวัฒนธรรมของตลาดใต้ไหนดที่มีความหลากหลาย อย่างแหล่งประวัติศาสตร์ พื้นที่ทางวัฒนธรรม ศิลปะการแสดงของท้องถิ่น ประเพณี วิถีชีวิต เป็นต้น นอกจากนี้ที่นี่ยังเป็นบ้านนักเขียนร่วมสมัยที่เป็นเจ้าของรางวัลซีไรต์ ปี 2539 อย่างกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ผู้ที่สร้างเรื่องราว คุณค่าทางวรรณกรรมเอาไว้มากมาย ตลาดใต้ไหนดจึงเปรียบเสมือนหน้าบ้านที่เรื่องราวประวัติศาสตร์ของจังหวัดพัทลุง และประวัติศาสตร์ร่วมสมัยผ่านชื่อเสียงของงานวรรณกรรมนั้น โดยมีคุณเทศก์น้อยจะเข้ามามีบทบาทเป็นพื้นที่แข็งแรงของชุมชนที่จะมอบความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวภายในชุมชนผ่านทักษะการพูด การกล้าแสดงออก ส่งต่อไปยังผู้มาเยือนเป็นการสร้างการเรียนรู้และสืบสานสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นไว้อย่างยั่งยืนต่อไป

ซึ่งนางจุฑาภรณ์ โสคติโยธิน ผู้ประสานงาน โครงการพัฒนาต้นแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม "ตลาดใต้ไหนด" จ.พัทลุง บอกว่า ตอนนี้ได้เริ่มจัดตั้งโครงการเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ และรวมทีมเพื่อจัดตั้งกรรมการ และทำเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมต่อไป กำลังศึกษาอยู่ว่าวิสาหกิจชุมชนเขาทำกันอย่างไร และหลังจากนี้ก็จะมีรวมกลุ่มแม่ค้า พ่อค้าที่อยู่ในตลาดที่ราวๆ 100 ร้านค้า ได้เข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมนี้ด้วยเพื่อสร้างความ



เข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับพื้นที่ และตอนนี้กำลังเล็งสินค้าที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างข้าวสังข์หยด ที่จังหวัดพัทลุงได้ขึ้นชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตอันดับหนึ่ง และเป็นข้าวที่มีคุณค่าดีที่สุดในประเทศไทยแทนที่จะทำเป็นข้าวสารเฉยๆ จะพัฒนาต่อยอดมาเป็นขนมหรืออะไรต่อไปอย่างในตอนนี้ได้พัฒนามาทำเป็นโจ๊กข้าวสังข์หยดซึ่งคิดว่าไม่เคยมีที่ไหนเคยทำ อีกทั้งยังมีการนำสาकुตนำมาทำเป็นขนม ไม่เพียงเท่านั้นยังมีของดีต่างๆ อีกมากมายที่จะมีการพัฒนาให้เป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมต่อไป ซึ่งจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้างสามารถติดตามได้อย่างต่อเนื่องที่ แฟนเพจ-ตลาดใต้ไหนดพัทลุง หรือที่แฟนเพจแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรม สร้างเสริมสุขภาพ สสส.

นี่เป็นเพียงแค่ 2 พื้นที่ในภาคใต้เท่านั้นแต่ยังมีอีกหลากหลายพื้นที่ที่โดยเร็วๆ นี้จะเก็บรวบรวมและนำเสนอในฉบับถัดๆ ไป...





จากหลักสูตรในมหาวิทยาลัย สู่อนาคตของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม

เรียนรู้อดีต เข้าใจปัจจุบัน รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง
ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมเพื่อการสื่อสารสังคม

... นี่คือหัวใจสำคัญของหลักสูตรประวัติศาสตร์เพื่อการสื่อสารสังคม SKRU ขับเคลื่อนกิจกรรมเมืองเก่าสงขลาอย่าง
ของชาวชุมชนบ้านบน ถนนพัทลุง และชุมชนหนองจิกเก้าห้อง ถนนนางงามและถนนหนองจิก ที่นำพา 2 โครงการ อย่างโครงการ
กิจกรรมเชื่อมโยงคุณค่าท้องถิ่น สู่อนาคตของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (Social Enterprise) โดยบริษัทสงขลาเฮริเทจ จำกัด
และแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับภาคีเครือข่าย
ความร่วมมือทางวิชาการ (เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าสงขลา) โดยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์
เพื่อการสื่อสารสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนใน
ชุมชนฐานราก กิจกรรม : พัฒนาลาดวัฒนธรรมย่านเมืองเก่าสงขลา สู่
การพัฒนาเศรษฐกิจแบบบูรณาการ โดยชุมชนบ้านบน ถนนพัทลุง เมืองเก่า
สงขลา และคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ซึ่งในกิจกรรมนี้ได้ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิน ทับวงษ์ ประธานคณะ
กรรมการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เพื่อ
การสื่อสารสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา (SKRU) นำชม Walk Tour ศาลเจ้า อันเป็นผลมาจากสมมติฐานการ
สร้างบ้านแปลงเมืองสงขลาบ่อยาง จากผู้คนหลากหลายความเชื่อ ในเมือง
เก่าสงขลาบ่อยาง อันเป็นเมืองพหุวัฒนธรรมตราប់ถึงปัจจุบัน โดยเริ่มตั้งแต่



ของดีบางลำพู

เสน่ห์ที่ซ่อนอยู่ในเมืองประวัติศาสตร์ร้อยปี

ชื่อบางลำพูมีที่มาจากที่นี่เคยมีต้นลำพูขึ้นอยู่มาก แต่ก็เหมือนว่า ความทรงจำเหล่านั้นค่อยๆ เลือนหายไปพร้อมกับลำพูต้นสุดท้าย ณ สวนสันติชัยปราการที่มีอายุนับร้อยปี แต่ต้องยืนต้นตายจากไปเพราะ มหาอุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 ทำให้หลงเหลือให้เห็นเพียงตอ และเพื่อระลึก ถึงวันวานและสืบสานของดีในชุมชนให้คงอยู่และเปิดโอกาสให้สังคมได้ สัมผัสถึงสิ่งดีๆ ต่างๆ ที่มีอยู่ในย่านบางลำพู ชมรมเกสรลำพู จึงได้คิด ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนต่างๆ ขึ้น อาทิ



"ชมรมเกสรลำพู" เสน่ห์บางลำพู ที่ซ่อนอยู่ในรสหวานละมุน

ชวนทุกท่านเปิดประสบการณ์ความอร่อยผ่านการเรียนรู้ขนมขึ้นใหม่ที่รังสรรค์จากคนในชุมชนย่านบางลำพู จึงอยากชวนทุกท่านมารู้จักกับ “ชมรมเกสรลำพู” ชมรมที่จะได้เรียนรู้ถึงต้นลำพู และเรียนรู้การเจริญเติบโตของ ดอกลำพูไปด้วยกัน (สามารถเก็บในตู้เย็นได้ 3 วัน) ยิ่งแช่เย็นยิ่งอร่อย

ใครชอบสายหวานต้องมาย่านบางลำพู ชวนมาลิ้มลองขนมชนิดใหม่ มีชื่อเหมือนกับชมรมที่รวมกลุ่มของเด็กและเยาวชนในย่านบางลำพู ที่มีชื่อว่า “ชมรมเกสรลำพู” เกิดจากแรงบันดาลใจและความตั้งใจของ โกวดีเด็กบางลำพู โดย ชมรมเกสรลำพู รวมมือกับ พี่แจ้ แก้วใจ เนตรรางกุล ผู้มีหัวใจรักในการทำขนมหวาน ขนมไทย จากการปลูก บด ปั่น คลุก นึ่ง กด จนกลายเป็นขนมน่าทานที่มีชื่อน่ารัก มีสวดลายบอกเล่าเรื่องราวของต้นลำพู ตั้งแต่ต้นเล็กๆ ถึง ต้นใหญ่ และเหลือแต่ตอ ที่สวนสันติชัยปราการ ย่านเมืองเก่ากรุงรัตนโกสินทร์ ในการบันทึกเรื่องราวผ่านขนมหวาน ให้ลูกหลานและนักท่องเที่ยว บุคคลทั่วไปได้รับประทาน และจดจำเรื่องราวของต้นลำพูไว้ตลอดกาลในชุมชนย่าน บางลำพู

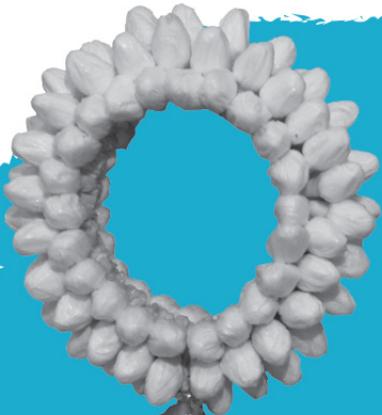


วัตถุดิบหลัก คือ มันเทศ แป้งเค้ก ดอกหอมหมื่นลี้ น้ำตาลอ้อย นมข้นหวาน

สนใจสั่งซื้อเป็นของขวัญ ของฝาก สนนราคาชิ้นละ 50 บาท และมีเป็นชุดเซ็ทๆ ละ 9 ชิ้น ราคา 399 บาท

(สามารถเก็บในตู้เย็นได้ 3 วัน) ยิ่งแช่เย็นยิ่งอร่อย





พวงมาลัย ทิพย์

พวงมาลัย-เข็มกลัด ผลิตภัณฑ์ จากกระดาษทิพย์

ผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากกระดาษทิพย์พวงมาลัย ราคา 399 บาท และเข็มกลัดติดดอก ราคา 150 บาท ผลงานของคนในชุมชนตรอกบ้านพานถม ย่านบางลำพู งาน Handmade ที่หลายคนชื่นชอบ จากฝีมือพี่น้อง ป้าๆ ผู้สูงอายุในชุมชนที่ช่วยกันออกแบบและจัดทำ เพื่อสื่อถึงความรัก การระลึกถึงของขวัญหรือของฝากของชุมชนย่านบางลำพูให้กับผู้มาเยี่ยมมาเยือน เรียนรู้เรื่องราวบางลำพูไปด้วยกัน

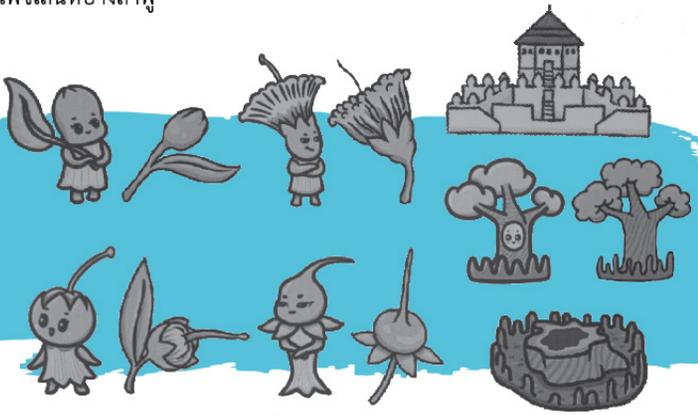


เข็มกลัดติดดอก

พวงกุญแจ แมงกิ้งก่า ลวดลายต้นลำพู

9 ลายบนพวงกุญแจ แมงกิ้งก่าที่บอกเล่าเรื่องราวของต้นลำพู ออกแบบจากต้นลำพูที่บางลำพู ตั้งภายในสวนสันติชัยปราการ โดยมีป้อมพระสุเมรุ เเดนตระหง่านอยู่ภายในบริเวณสวนฯ ต้นลำพูผลิตดอกออกผล จนเป็นดอกลำพูแสนน่ารัก วาดลายการเจริญเติบโตของดอกลำพูในแต่ละดอก แต่ละผล แต่ละเกสร จนมาถึงวันที่ต้นลำพูต้องถูกโค่น เพราะยืนต้นตายช่วงน้ำท่วมใหญ่ที่ผ่านมา แต่ถึงแม้ต้นลำพูต้นใหญ่ที่มีอายุกว่า 100 ปีจะจากไป แต่ความเป็นตำนานอันเลื่องชื่อของย่านบางลำพู ซึ่งทุกท่านก็สามารถมาเที่ยวที่บางลำพู หรือซื้อของที่ระลึกไว้เพื่อระลึกถึงต้นลำพูที่บางลำพูได้เช่นเดียวกัน

พวงกุญแจหรือแมงกิ้งก่า อันละ 50 บาท ซื่อเป็น SET ราคา 450 บาท เมื่อเรื่องราวของบางลำพูกลายมาเป็นของที่ระลึก สำหรับผู้มาเยือนบางลำพู ทุกท่านสามารถซื้อได้ที่พิพิธภัณฑ์บางลำพู หรือเพจเสน่ห์บางลำพู



รายได้สนับสนุนกิจกรรมของไกด์เด็กบางลำพู และทำนาโถงใจเด็กชุมชนย่านบางลำพู ซื่อของที่ระลึก และสิ่งซื่อเหมกสรลำพู สามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ แฟนเพจ : เสน่ห์บางลำพู

ศิลปสร้างสุข

วัฒนธรรมสานสัมพันธ์ ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน

มาแล้ว มาแล้ว... ศิลปสร้างสุข วัฒนธรรมสานสัมพันธ์ ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน ฉบับนี้มาพร้อมเรื่องราวดีๆ เช่นเคย โดยเรื่องแรกเกิดขึ้นที่ภาคกลาง ในโครงการอย่าปล่อยให้เด็กอ้วน The New normal (ลดหวาน มัน เค็ม เพิ่มผัก และผลไม้) ภายใต้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 2 โดยในครั้งมีโรงเรียนที่เข้าร่วมสร้างสรรค่นวัตกรรมและรณรงค์อย่าปล่อยให้เด็กอ้วนจำนวน 23โรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2565 – 30 ตุลาคม 2565 โดยเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2565 ที่ผ่านมา ทางโครงการได้จัดกิจกรรมการติดตามและประเมินผลออนไลน์ ครั้งที่ 1 ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยระบบ Zoom Meeting โดยมีผู้อำนวยการศึกษา, คณะครูผู้ดำเนินโครงการฯ, คณะทำงานที่มิที่ปรึกษาทางด้านวิชาการและสื่อนวัตกรรม และทีมติดตามประเมินผลภายในจำนวนกว่า 90 คนร่วมรับฟังและเสนอแนะการดำเนินกิจกรรมภายใต้ธีมของแต่ละโรงเรียนที่ได้ดำเนินกิจกรรมมาแล้ว ก่อนแต่ละโรงเรียนจะกลับไปพัฒนาและต่อยอดกิจกรรมต่อไปจนสิ้นสุดโครงการฯ ในระยะที่ 2 จากนั้นมีการลงพื้นที่เพื่อติดตามและประเมินผลอีกครั้งในรูปแบบของ On Site ในเดือนกันยายน 2565 ซึ่งสามารถติดตามชมภาพการดำเนินกิจกรรมนั้นได้ในฉบับถัดไป... เร็วๆ นี้





พื้นที่สื่อสาร "งานศิลป์" อย่าง "สร้างสรรค์"



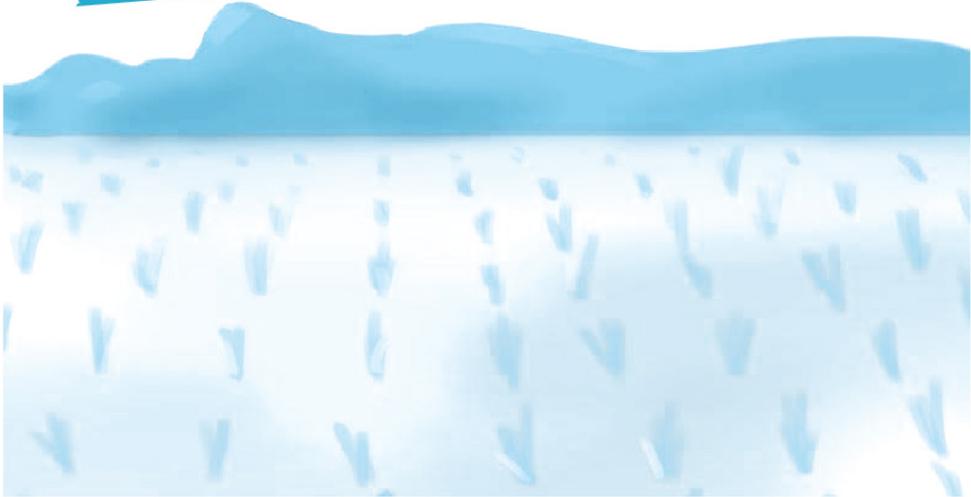
ตามมาด้วยโครงการปั้นศิลปิน-ปั้นสุข ที่ตอนนี้ได้พัฒนาโครงการเข้าสู่ระยะที่ 2 โดยมุ่งเน้นให้เกิดพื้นที่สื่อสารงานด้าน ศิลปวัฒนธรรม ทั้งงานออกแบบ ศิลปวัฒนธรรมชุมชน ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย งานสื่อร่วมสมัย นวัตกรรม ศิลปะชุมชนศิลปิน การละเล่นและการแสดง สินค้าชุมชน อาหารท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่น่าสนใจ บุคคล จิตอาสา รวมถึงกิจกรรมให้ความรู้ เพื่อเผยแพร่ ส่งต่อแนวคิดและแรงบันดาลใจสู่คนที่สนใจในสังคม จนเกิดเป็นคอมมูนิตีเล็กๆ เพื่อใช้ "ศิลปะ" สื่อสารอย่าง "สร้างสรรค์" และ "พื้นที่ฟูจิตใจ" โดยมี ยอดผู้กด Like แพนเพจ Facebook จำนวน 10,792 และ การติดตามจำนวน 11,470 คน สร้างการมีส่วนร่วมและเข้าถึง เนื้อหาดังนี้ **1.ปีนกันร้อง ปีนกันเล่น (The Show Art Go On)** โดยมีรายการปั้นศิลปิน ปันสุขไลฟ์ (ทุกวันเสาร์ เวลา 14.00น.), **Music Learning** (ทุกวันเสาร์ เวลา 20.00น.) **2.ปีนกันคิด (Talk and Community)** โดยมีไลฟ์สตรีม "เล่าสนุก พุดสนั่น" (ทุกวันพุธ เวลา 20.00 น.) **3.ปีนกันรู้ (Knowledge and Society)** **4.ตลาดปีนกัน (SE)** **5.ปีนบันตาลใจ** และ **6.Q&A ถามไป-ตอบมา**



นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่เกิดขึ้นบางส่วนเท่านั้นที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนของแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. สำหรับรายละเอียดพื้นที่และความคืบหน้าของโครงการอื่นๆ สามารถติดตามเพิ่มเติมได้ที่ Facebook : www.facebook.com/artculture4h และที่Website : www.artculture4health.com แล้วเราจะใกล้ชิดกันมากขึ้น



ฝันถึงโรนา



"ฝันถึงโรนา" ผลงานสร้างสรรค์ที่จะสะท้อนให้คุณเห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมของท้องถิ่น อีกหนึ่งบทความในประเด็น "สุขภาวะในชุมชน" จากมัทนา ธราพรสกุลวงศ์ หนึ่งในเยาวชนของโครงการสื่อเป็นโรงเรียนของสังคม เรื่องราวจะเป็นอย่างไร? ติดตามได้ที่...

...นี่ก็เที่ยงแล้วบ่ายคล้อยมาแล้ว ข้าวยังไม่ตักถึงท้องสักเม็ดเลย 'ถ้าเป็นที่บ้านคงอ้อมไปสองมือแล้วแน่ๆ' คือสิ่งที่ฉันคิดในใจ ขณะยังคงนั่งอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ภายในห้องพาร์ทเมนท์สภาพดูดีหลังศูนย์การค้าชื่อดังย่านชานเมือง

เสียงจ๊อกแจ๊กจากเบ้นพิมพ์ดังตดตลกับเสียงเพลงแจ๊สที่ดังมาจากลำโพง ฉันเชื่อว่าเพลงแจ๊สช่วยให้หายเครียดได้บ้าง เพราะเพลงที่นางเอกเปิดฟังในภาพยนตร์ต่างชาติที่ฉันเคยดู ฉันทนกับชีวิตแบบนี้มากกว่า 3 ปีแล้ว ด้วยเหตุจำเป็นต้องย้ายเข้ามาเรียนในระดับมหาวิทยาลัย แต่เดิมจากชีวิตของเด็กชนบทไม่ถนัดสำหรับเมืองกรุงที่ต้องผ่านการปรับตัวหลายๆอย่าง ต้องแข่งขันกับเวลา

ดังนั้น เราต้องรีบทำหลายๆสิ่งให้ทันเวลาที่เดินไปอย่างรวดเร็วรวมถึงการแก่งแย่งชิงดีในทุกๆ ด้านที่เร้าใจซับซ้อน

ตั้งจังหวะดนตรีจัดจ้านของเพลงแจ๊สที่ฉันกำลังฟังอยู่เสมอ วิธีชีวิตแสนจะเร่งเร้านี้ช่างผิดไปจากบ้านเล็กในป่าใหญ่อันเงียบสงบแบบวิถีชนบทซึ่งเหมือนเสียงเพลงเนิบช้า แต่เป็นเสียงสนุกสนานและเพลิดเพลินกว่าแบบในเมือง

ฉันจบชั้นมัธยมจากโรงเรียนประจำอำเภอแห่งหนึ่งในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งขนาดใหญ่พอๆ กับโรงเรียนประจำจังหวัดเด็กนักเรียนกว่า 3,000 กว่าคน มาจากหลายอำเภอในโซนเหนือของจังหวัด เช่น อำเภอศรีสัชนาลัย อำเภอศรีนคร อำเภอทุ่งเสลี่ยม อำเภอศรีสำโรง บ้านฉัน และอำเภอสวรรคโลก ที่ตั้งของโรงเรียนเป็นวงจรถูกตีทั่วไปของเด็กที่พอจะมีความสามารถและกำลังทรัพย์ที่จะเลือกในโรงเรียนที่ดีกว่า แม้ว่าจะไกลบ้านก็ตาม เมื่อจบมัธยมก็จะแยกย้ายกันไปหาที่เรียน บ้างก็เลือกไปทางเหนือ บ้างก็ไป



ภาคตะวันออก หรือเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานคร ตามที่พวกเขาจะสอบเข้าได้ เมื่อเรียนจบก็ทำงาน บางคนเรียนจบที่ไหนก็ทำงานนั้น บางคนหมุนชีวิตวัยทำงานของตนเข้าสู่วิถีชีวิตคนเมืองกรุง มีบ้างที่กลับบ้าน ส่วนใหญ่มักจะกลับมาเป็นข้าราชการ แต่น้อยคนนักที่มาจากท้องนาป่าเขา แล้วจะกลับคืนสู่วิถีเดิม ๆ อย่างแท้จริง ผู้คนต่างพากันวิ่งเข้าหาหน้าที่การงาน หาความเจริญก้าวหน้า

ฉันเชื่อว่า ในไม่ช้าวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนท้องถิ่นที่กินอยู่แบบบ้านนาบ้านไร่อันเป็นวัฒนธรรมที่มีคุณค่าก็จะสูญหายไป วันหนึ่ง ฉันใช้เวลาปิดเทอมที่แสนจะน้อยนิดพลิกหนีความวุ่นวายของเมืองใหญ่กลับบ้าน เป็นช่วงจังหวะที่ฉันไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะคิดถึงบ้านได้ขนาดนี้ ฉันได้มีโอกาสพบกับลุงนง หรือคนใกล้ชิดญาติ พานิชยเวช นักเขียนอิสระผู้ผลิตถิ่นมาอาศัยในสุโขทัยและเขาได้จัดตั้งสำนักพิมพ์โรงนาบ้านไร่ขึ้น ก่อนหน้านั้นฉันมีโอกาสดูรู้จักและพูดคุยกับคุณลุงมาบ้างพอผิวเผิน จากการอาศัยติดตามไปร่วมแสดงความยินดีในงานรับรางวัลเชว่นบุ๊คอวอร์ด ครั้งที่ 12 เนื่องจาก ‘สายลมบุพกาล’ ของ ลอง จ้องรวี ซึ่งท่านรู้จักมักคุ้นกันดีกับคุณแม่ของฉัน ได้รางวัลรองชนะเลิศ สาขาบทกวีนิพนธ์ในปีนั้น หลังจากนั้นฉันก็เริ่มติดตามลุง และสำนักพิมพ์โรงนาบ้านไร่เรื่อยมาทางเฟซบุ๊ก และนานๆ ครั้งก็กลับบ้านก็จะแวะไปเยี่ยมเยียนท่านเป็นครั้งคราวอย่างเช่นวันนี้...

ที่สำนักพิมพ์โรงนาบ้านไร่แห่งนี้แรกเลยที่เดียวฉันเห็นเพียงภาพจากในเฟซบุ๊ก เป็นภาพศาลากลางน้ำ มีดอกบัวสีม่วงเหนือน้ำ ขึ้นอยู่กลางสระรูปทรงของศาลาดูแปลกตา คล้ายกับหมวกของชวามาที่เคยเห็นยายใส่ทำสวนตอนเด็กๆ ดูเป็นสถานที่ที่สงบร่มเย็น ดึงดูดให้รู้สึกว่าจะต้องมาเยือนที่แห่งนี้ให้ได้ เมื่อเห็นจริงๆ แล้วก็ทึ่ง เพราะสำนักพิมพ์มีมันอยู่กลางนา! สมชื่อจริงๆ

ลุงนงเรียกที่นี้ว่าโรงนา ใช้ที่นี้เป็นทั้งที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน ที่รวมตัวของมิตรสหาย ชาวบ้านทำกิจกรรมร่วมกัน ยิ่งกว่านั้นคือเป็นที่สอนเด็กๆ ให้รู้จักกับวิถีชีวิตดั้งเดิมโดยใช้ศิลปะเข้ามาเป็นตัวช่วยในการขัดเกลา จากงานกิจกรรมทั้งการขีด เขียน เรียน วาด ดนตรีและ

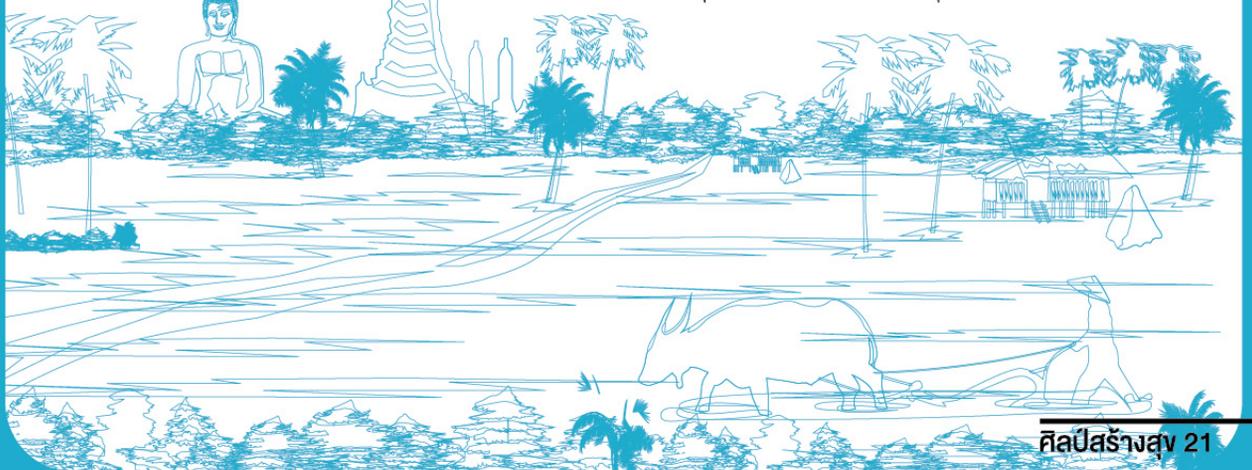
ผู้คน ทำให้โรงนาแห่งนี้แทบไม่เคยเงียบเหงา และยังคงดำเนินไปด้วยโครงการสร้างสรรค์อีกนับไม่ถ้วนที่หลังไหลมาจากลุงนง และพันธมิตรที่เหนียวแน่นอีกมากมาย

สุโขทัย เป็นจังหวัดที่ผู้คนส่วนใหญ่ยังคงทำเกษตรกรรม จะขับรถไปที่ไหน ก็เห็นทุ่งนา ไร่ สวนเต็มไปหมดทั้งสองข้างทาง ตามคำของพ่อขุนราม ‘ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว’ แต่เชื่อหรือไม่ คนทำเรือสวนไร่นาที่ยังเหลืออยู่ ก็มีแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่ขึ้นไปเท่านั้น เด็กรุ่นใหม่ๆ อย่างฉันแทบจะไม่รู้แล้วว่าวิถีชีวิตในท้องทุ่งเป็นอย่างไร ข้าวที่ปลูกไม่ได้กินเอง ยิ่งฉางที่เคยมีอยู่เกือบทุกบ้าน กลายเป็นเพียงที่เก็บของ บ้างก็รื้อทิ้งเสียมาก จริงอยู่ที่ในน้ำบ้านของเรายังมีปลา และในนามีข้าว แต่สิ่งเหล่านั้นกลับกลายเป็นไม่ใช่ของเรา เราต้องซื้อหากันมากขึ้น จะทำสวนทำนาต้องกู้ยืมเป็นหนี้สินกันจนท่วมตัว อาหารจากธรรมชาติที่เคยสมบูรณ์เรากลับต้องใส่สารเคมีมาช่วยส่งผลเสียต่อสุขภาพคนทำไปอีก กว่าจะได้ผลผลิตขายแลกเปลี่ยนเงินนั้นปลายชีวิตก็ต้องรักษาตัว

ฉันเองที่เป็นลูกหลานและมีบรรพบุรุษเป็นเกษตรกร ยิ่งรับรู้ยิ่งเห็นความเป็นไป ยิ่งปวดใจ

‘ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว’ ตัวอักษรรูปร่างธรรมดาๆ ปักบนหลังเสื้อหม้อฮ่อมแขนยาวทรงเสื้อคลุมอย่างทางเหนืออยู่เหนือชื่อสำนักหนังสือโรงนาบ้านไร่ สุโขทัย เป็นเสื้อที่ฉันมักจะหยิบมาใส่คลุมเป็นประจำด้วยความภูมิใจและเคารพนับถือเจ้าของสำนักพิมพ์เท่าที่รับรู้จากคุณแม่ลุงนงไม่ได้เป็นคนสุโขทัยเลย แต่ผลิตถิ่นเข้ามาเป็นเขยสุโขทัย จับพลัดจับพลูได้รู้จักกับนักเขียน นักปราชญ์ นักประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมากมายจนสุดท้ายปักหลักตั้งโรงนาบ้านไร่ขึ้นด้วยน้ำพักน้ำแรงของตน

จากการได้เข้ามาพูดคุยครั้งล่าสุดนี้ฉันได้ถามถึงหัวใจในการสร้างโรงนาบ้านไร่แห่งนี้ ลุงนงได้เท่าความเต็มใจฟังถึงการงานที่ล่าสุดได้มีโอกาสรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม พื้นที่ท้องถิ่นของนครสวรรค์ พบว่าส่วนมากแล้วเป็นวิถีชีวิตชาวนาข้าวไร่ มีความรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก แต่ปัจจุบัน ระบบวัฒนธรรมวิถีชีวิต



ต่างๆได้เปลี่ยนแปลงไป ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่แฝงอยู่กับวิถีชีวิตดั้งเดิม ก็ค่อยๆหายไป ลุงนกจึงหาทางที่จะอนุรักษ์วิถีชีวิตชาวนาอันเป็น พื้นเพดั้งเดิมของคนสุวรรณโลก สุขุขุขัยนี้ให้ยังคงอยู่ โดยจัดเป็น กิจกรรมต่างๆขึ้นโดยครอบคลุมในทุกๆด้านของวิถีชีวิตชาวนา ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม นา และที่อยู่อาศัย ซึ่งในทุกๆกิจกรรม ได้นำมาประยุกต์ใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือในการขัดเกลาผู้คนให้เข้าถึง เข้าใจ และกลับมาสู่วิถีชีวิตดั้งเดิม อีกทั้งยังสร้างความเข้มแข็ง ในชุมชนให้เกิดขึ้นและสามารถที่จะยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง

ฉันมองว่าโรงเรียนจึงเป็นเสมือนฐานบัญชาการของการฟื้นฟู รากฐานทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นเรา

ลุงนกไม่ได้ทำงานคนเดียวเลย แต่มีชาวบ้านและพันธมิตร เป็นเสมือนกองทัพที่เตรียมพร้อมจะสนับสนุนความคิดของลุงนก ให้ออกมาเป็นรูปธรรมได้เสมอ ฉันไม่ได้แต่พูดคุยกับลุงนกเพียง อย่างเดียว ช่วงที่ฉันแวะเข้าไปหาที่นั่นเป็นโอกาสที่ดีมาก ได้เห็นพลัง ของชาวบ้านและพันธมิตรได้เข้าร่วมพันธกิจนี้มานานแล้ว ตอนนั้น มีเด็กๆมาเข้าค่ายอยู่พอดี กิจกรรมที่ลุงนกตั้งใจขึ้นมาสำหรับเด็กๆ นั้นมีทั้งการวาดรูปสีน้ำ การทำสมุดทำมือ การฝึกเขียน การวิ่งเล่น ตามท้องทุ่ง ตกปลา แคมป์ปิ้ง ทำกับข้าว ทำขนมไทยพื้นบ้าน หรือ อาหารขึ้นชื่อของจังหวัดอย่างกล้วยเดี่ยวสุโขทัย หรือการฝึกทำกาแพ ทำสบู่ ที่สามารถต่อยอดได้ หรือการทำกิจกรรมผสมผสนกย้ายเช่น ไปพายเรือคายัก ก็เป็นตัวเลือกให้ผู้ที่ยอยากพาเด็กๆมาเข้าค่าย ได้เลือกกิจกรรมได้

โดยทั้งหมดนั้นได้รับความร่วมมือมาจากชาวบ้าน ผู้ เชี่ยวชาญนั่นเอง

ทำกล้วยสุโขทัยก็เชิญคนทำยกหม้อมาตั้งเตาปรุงเครื่อง ให้เห็นกันสดๆ ใครอยากทำกินเองก็สอนปรุงกันที่นั่นพร้อมสอดแทรก ความรู้เกร็ดดั้งเดิม เช่นว่า กล้วยเดี่ยวสุโขทัยจริงแล้วปัจจุบันนี้ จะมีสูตรที่ใส่หมูแดงกับหมูสดที่เป็นชิ้นๆ ซึ่งก็มีที่มาของโซนที่กิน แต่ละแบบในสุโขทัยต่างกัน เป็นต้น

ถ้าทำสบู่ก็มีผู้นำชุมชนนี่ที่เป็นวิทยากรและคนทำขาย จริงๆเอาอุปกรณ์มาสอนและมาทำให้ดูกันถึงที่ทำการแพกกีพามา ร้านของพันธมิตรดูใจอย่างลุงบิวต์ มาสอนตั้งแต่บดเมล็ดกาแพ และการชงกาแพแบบต่างๆให้เห็นหรืออยากไปพายเรือคายักลุงบิวต์ ก็ชวนเรือพาไปพาย อากาศตกปลาในนารอบโรงเรียนก็มีปลาตัวใหญ่ ว่ายไปมาอยู่มากมาย เรียนให้เหมือนเล่น

เสร็จแล้วก็มานั่งฟังลุงนกสอนเขียน หรือไม่ก็นั่งวาดรูป โดยมีผู้ใหญ่ใจดีมาสอนวาดต่อ เป็นเช่นนี้ด้วยความเกื้อกูลซึ่ง กันและกัน

นอกจากกิจกรรมที่ให้ความรู้กับเด็กๆแล้ว โรงเรียนบ้านไร่ ยังมีกิจกรรมอื่นๆที่ตอบสนองในด้านการอนุรักษ์วิถีชีวิตชาวนา

ในด้านต่างๆทั้งที่ได้วางแผนไว้และมีคนเสนออาสาเข้ามาช่วย เช่นกิจกรรมล่าสุดที่เริ่มต้นด้วยไม่นานมานี้ เป็นตลาดขายสินค้า พื้นบ้านแสนเรียบง่าย ครั้งนี้ไม่ได้มีแต่เด็กๆที่สนุกอย่างเดียวแต่ แพร่กระจายความสุขไปทางผู้ใหญ่ให้เชิญชวนกันมาจับจ่ายใช้สอย สินค้าพื้นบ้าน ทั้งของกินพื้นบ้านแสนอร่อย ผลไม้ตามฤดูกาล ผ้าพื้นเมือง วันดีคืนดีก็เป็นโอกาสให้นักเขียนกรวีชื่อดังแวะเวียน มาให้คนพบเจอ บ้างก็มีเหล่าศิลปินนักวาดผลัดเข้ามาทั้งชายของ และสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ท่ามกลางเสียงเพลงขับกล่อมจาก วงดนตรีของมิตรสหาย

ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนฉันรู้สึกว่ามันเหมือนหลุดออกมา จากความฝัน เป็นสิ่งที่อยากให้เป็นและอยากให้เกิดขึ้นในความ เป็นจริง จากการได้มาสัมผัสทั้งใกล้และไกลทำให้รับรู้ได้ถึง ความสุขจากรอยยิ้มของผู้คนที่มิให้กัน ยิ้มที่เปล่งประกายมาจากข้างใน ของทุกคน ทั้งจาก ยิ้มของคนต้นเรื่อง ของลุงนก ยิ้มคนในชุมชน ที่อาสาเข้ามาช่วย ยิ้มของเด็กๆที่วิ่งเล่นในทุ่งนาอย่างสนุกสนาน หรือแม้แต่ยิ้มของผู้มาเยือนเช่นตัวฉัน มันคือความสุขที่เกิดจาก ตัวตนของเราโดยแท้จริง ตัวตนซึ่งมาจากวิถีชีวิตอันเป็นรากเหง้า ของเรา และไม่ได้เป็นแค่ความสุขของใครคนใดคนหนึ่ง แต่มันกลายเป็นความสุขของทุกคนที่สามารถเข้ามาสัมผัสได้

ฉันมักจะกลับมาหวนคิดบ่อยๆ สำหรับตัวฉันเองคงจะไม่ แลกนักถ้าฉันจะชอบของเก่าๆ ยินดีและมีความสุขไปกับ การรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นของตัวเอง ด้วยว่าคุ้นชินและแวดล้อม ไปด้วยผู้ใหญ่ที่รักบ้านเมืองนี้ตั้งแต่เด็กๆ แต่ทำไมเพื่อนในวัยเดียวกัน ถึงแตกต่างออกไป ในความเป็นเด็ก เป็นวัยรุ่น เป็นคนรุ่นใหม่

สักๆแล้วเราอยากจะทำไปข้างหน้า อยากจะสร้างตัวตน ของเราเอง สีสันของความแปลกใหม่ช่างเย้ายวนใจ กระแสความนิยม อาจจะทำให้เราไปสู่อะไรที่เราคิดว่าดีกว่า คิดว่าที่จะอยู่กับอะไรเดิมๆ แต่เหมือนเราลืมนึกไปว่าในกองอิฐเก่าๆที่เป็นฐานเดิมของพื้นที่ เรายืนอยู่นี้ ยังมีตลาดลายที่สวยงามและมีค่าตั้งทองประดับไว้อยู่ ถ้าเพียงแค่ว่าหันกลับมามองค้นหาดูดีๆ เราสามารถที่จะซ่อมแซม ให้มันสวยงามและกลับมาดีดังเดิมได้ เราอาจจะผสมผสานมันกับ ความแปลกใหม่ที่เรพบเจอ จนกลายเป็นสิ่งใหม่ที่อาจจะดีกว่า ที่เคยเป็นมาก็เป็นไปได้

#feedDD #MASS





มาแชร์ กันเอง...



ความเครียดส่งผลกระทบต่ออะไรกับเราบ้าง!!

ความเครียดมิได้ส่งผลต่อจิตใจและร่างกายเท่านั้น แต่ความเครียดยังส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ ลักษณะการหายใจจะยิ่งสั้นและตื้น หายใจไม่อิ่ม ประกอบกับพฤติกรรมการทำงานไม่ถูกสุขลักษณะ ชอบนั่งทำงานในลักษณะศีรษะยื่นไปข้างหน้า หลังค่อม ห่อไหล่ ทำให้การหายใจไม่ทั่วท้อง ปอดขยายไม่เต็มที่จึงรู้สึกปวดตื้อแน่นหน้าอก บางคนอาจจะ มีอาการปวดร้าวขึ้นศีรษะ ชมับ กระบอกตา เวียนศีรษะ หรือปวดร้าวไปที่หัวไหล่ ลงแขน บางรายมีชานิ้วมือร่วมด้วย หากไม่จัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้น มันอาจนำไปสู่ปัญหาสุขภาพในด้านอื่นตามมา เช่น ภาวะความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และโรคหลอดเลือดสมองได้อีกด้วย



เมื่อรู้ตัวว่าความเครียดถามหาแล้ว ก็ถึงเวลาคลายเครียดซึ่งมีหลากหลายวิธีสามารถเลือกไปใช้ได้ตามความเหมาะสม อาจจะเริ่มจากเปลี่ยนความสนใจจากงานที่ยุงเหยิง ด้วยการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ออกกำลังกาย ดูหนัง หรือทำงานอดิเรกที่ชอบ แม้จะไม่ใช่วิธีแก้ปัญหโดยตรง แต่ก็เป็นวิธีที่ง่ายในการลดความเครียดได้แล้วเพื่อน ๆ มีวิธีจัดการกับความเครียดอย่างไร ร่วมแชร์และแบ่งปันเรื่องราวของเพื่อนๆ กันเข้ามากันได้ โดยส่งมาได้หลายช่องทาง ทั้งอีเมล ไปรษณีย์ หรือข้อความมาทางแฟนเพจ www.facebook.com/artculture4h จากนั้นทีมงานจะสุ่มจับ 10 เรื่องราวมาเผยแพร่ และแชร์เพื่อส่งต่อให้กับสังคม เรื่องราวใดที่ได้เผยแพร่จะได้รับ “แฟ้มกระดาษสุกสุก รวมพลัง smokefree Society สร้างสังคมปลอดบุหรี่” จากแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. ฟรี!! เปิดรับเรื่องราวของคุณตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2565



ที่อยู่ในการส่งคำตอบ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
 ที่อยู่ 128/177 ชั้น16 อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
 (วงเล็บมุมซองว่าไขปัญหาประลองปัญญา) หรือส่งอีเมลล์ได้ที่ : ruethairat.jah@gmail.com
 และสามารถดูรายชื่อผู้โชคดีของกิจกรรมในฉบับที่ผ่านมาได้ที่ www.facebook.com/art.culture4h

*** รับผิดชอบเฉพาะของรางวัลส่งมอบ ***



พบกับ “ป็นศิลป์ ป็นสุข” โครงการที่มาพร้อมกับเรื่องราวการป็น

ป็นศิลป์ ป็นสุข พื้นที่ในการแชร์ทุกเรื่องราวของงานศิลปะ และวัฒนธรรม สื่อสมัยใหม่ กิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับคนรุ่นใหม่ ที่จะทำให้เราได้เข้าใจงานศิลปะอย่างมีความสุข พื้นที่สื่อสารงานด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งงานศิลปวัฒนธรรมชุมชน ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย งานสื่อร่วมสมัย ศิลปะชุมชน ศิลปิน สินค้าชุมชน อาหารท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจ บุคคล จัดอาสา การละเล่นและการแสดง รวมถึงกิจกรรมให้ความรู้ เพื่อเผยแพร่ ส่งต่อ แนวคิดและแรงบันดาลใจสู่คนที่สนใจในสังคมจนเกิดเป็นคอมมูนิตี้เล็กๆ เพื่อใช้ “ศิลปะ” สื่อสาร อย่าง “สร้างสรรค์” และ “ฟื้นฟูจิตใจ”

กดติดตาม
กด like กดแชร์
กด subscribe
ทุกช่องทาง ที่นี่



www.facebook.com/PunSilpPunSook



www.artculture4health.com/pun



www.youtube.com/channel/UCjgIKhcMfsACkum-pLW5qWg



www.instagram.com/punsilppunsoc



www.twitter.com/PunSilpPunSook



www.tiktok.com/@punsilppunsoc

มาร่วมสร้างสีสันให้พื้นที่นี้ เป็นพื้นที่ป็นความสุขไปด้วยกัน

